

Afrapportering: Open Access til Ølgod Museum **Kuas J.nr. AMF.2013-0027, VAM J.nr. 0030**

Resultat:

Publikum kan via en dørkode komme ind på Ølgod Museum. Koden fås ved et opkald via egen telefon til et nummer, hvorved koden gives. Der er nu åben adgang til Ølgod Museum hver dag fra kl. 08-22. Ølgod Museum har gennem de seneste tre år været under forandring som en del af et samlet projekt, hvoraf Open Access var en væsentlig del, og fremtræder nu som et lokalmuseum med nye formidlingsmæssige tiltag.

Desuden er der under samme projekt lavet åben adgang til Hjedding Mejerimuseum (industrikulturminde) samt Hodde Skolemuseum. Adgang fungerer efter samme principper med dørkode – åbningstiden er dermed udvidet fra 20 timer årligt (Hjedding) og ingen åbning (Hodde Skole) til at være åbent dagligt fra kl. 08 (10) -16 (17) afhængigt af hverdag/weekend samt sæson.

Udfordringen før projektet:

Før var der en stærk lokal opbakning til Ølgod Museum. Efter kommunesammenlægning og fusion med Museet for Varde By og Omegn er der ikke længere videnskabeligt personale i Ølgod, men kun en kustode få timer dagligt. Besøgstallet er gået ned, og det samme er det lokale museums- og historiske engagement. Hvad gør vi?

Idé:

Bibliotekerne i Varde Kommune har haft stor succes med at installere ubemandet adgang mellem kl. 8-22 til bibliotekerne. Lånerne trykker sig ind via deres sygesikringskort og lånerkode, og kan – overvåget af kamera – færdes på biblioteket uden for de personalebesatte åbningstider. Resultatet har været en markant stigning i udlån. Det ville vi også gerne prøve for at få flere brugere på museet – og få brugerne til at føle, at museet er "deres" og ikke kustodens.

Implementering og udfordringer i projektet:

Museet for Varde By og Omegn har gennem projektets løbetid været i dialog med Varde Bibliotek og udbydere af deres "åben-adgangssystem", Cordura. Der var to udfordringer i at implementere samme system. Først og fremmest er Varde Kommune landets næststørste turistdestination efter København, og vi ønskede derfor ikke at begrænse åben adgang til danske borgere med sygesikringskort. Dels er der til Corduras system med touchskærm en del vedligeholdelsesudgifter og en høj udgift til den årlige serviceaftale.

Museet skelede derfor til Lemvig Museum, der for nyligt har installeret åben adgang via dørkode til Flyvholm Redningsstation. Efter en studietur hertil stod det klart, at systemet er driftsikkert, og vedligehold er minimalt.

Valget af et system med dørkode var desuden væsentligt billigere i installation. Museet valgte derfor i samråd med primære bevillingsgiver, Kulturstyrelsen, at udvide projektet med åben adgang til at omfatte Hjedding Mejerimuseum samt Hodde Skolemuseum.

Sikkerhed:

Bibliotekerne i Varde Kommune har haft åben adgang til deres afdelinger siden ??? Nogle afdelinger har været i perioder haft indskrænket adgang, da der var problemer med folks adfærd på bibliotekerne. Der forekommer enkelte tyverier. Ulemperne opvejes dog af de store brugertal, og at borgerne føler sig meget velkomne på biblioteket når det passer dem.

Ølgod Museum er kendetegnet ved, at der er mange genstande uden for montrer, hvilket har fungeret uden skader eller tyveri siden 1979. Vores oprindelige plan var i første omgang afspærre den del af udstillingen, hvor der er adgang til genstande, udenfor bemanded åbningstid, og lave overvågning af, hvordan folks adfærd er i udstillingen, med henblik på at give adgang til hele udstillingen, hvis det fungerede godt.

Vi har imidlertid valgt at lave åben adgang til hele museets udstilling fra starten. Vi vurderede, at sikkerheden efter vi har installeret overvågningskameraer i udstillingen er højere end når udstillingen er bemanded med en kustode, der kun kan se ankomstområdet. I og med at man ringer for at få en adgangskode, kan vi koble telefonnumre med overvågningsfilm i tilfælde af hærværk eller tyveri.

Vi vurderer ikke at genstandene på Ølgod Museum er udsatte for tyveri. Det drejer sig primært om genstande fra perioden 1800-1950, mange knyttet til landbrug. Særligt værdifulde genstande (sølv, rav, særlige arkæologiske fund) har vi før Åben Adgang fjernet fra museets udstilling.

Hjedding Mejerimuseum ligger et par kilometer uden for Ølgod. Bygningen er ført tilbage til dens udtryk ved opførelsen i 1882. Beliggenheden på landet, men tæt på en større provinsby betyder, at der ofte er unge mennesker, der holder til på mejeriets udendørsarealer. Stedet har således været udsat for hærværk. Installation af overvågningskameraer i bygningen betyder, at bygningen generelt set er bedre sikret mod hærværk end da udstillingen var bemanded. De udstillede genstande i Ølgod er enten solidt udført i kraftigt metal (dampmaskine, centrifuge) eller kopier (trækærne). Vi vurderer, at risikoen for hærværk mod eller tyveri af disse genstande er lille.

Hodde Skolemuseum ligger få kilometer fra Ølgod. Den lille skolebygning rummer interiør med skolebænke, pult, kakkellovn og anskuelsestavler. Bygningen har gennem en årrække haft "åben adgang" gennem udlån af nøgle, men nøglen har skullet hentes i Varde, hvilket har betydet at få gæster gjorde sig ulejligheden. Erfaringen fra den åbne adgang er, at der ikke har været hærværk eller tyveri på museet. Der er derfor ikke installeret kamera her.

Museet for Varde By og Omegn har desuden gennem seks sæsoner haft ubemanded adgang gennem nøgleudlån til to redningsstationer uden at der er forekommet tyveri eller hærværk.

Ankomstområde, Ølgod Museum:

Som en del af projektet har vi gjort ankomstarealet mere indbydende, så folk får lyst til at komme ind bag glasdøren. Finansieret af Ølgod Museumsforening og i samarbejde med Ølgod-Strellev Lokalhistoriske Arkiv har museet udviklet en touchskærm, hvor folk kan finde lokal viden og dykke ned i historier fra udstillingen. Denne er placeret i ankomstområdet, og vil forhåbentlig være med til at trække folk ind.

Projektet er borgerinddragende og bidrager til aktivt medborgerskab alene ved at have gjort udstillingens til "befolkningens" ved at lade alle få adgang på alle tidspunkter. Desuden er Ølgod Museumsforening aktiv medspiller, idet foreningen står bag de særudstillinger, der vises i tilknytning til ankomstområdet, først i museets udstilling. Ølgod Museum fremstår inkluderende, når alle byens borgere i alle aldre – og turister – kan komme på det tidspunkt, der passer dem. Vi forventer, at Open Access ikke mindst vil blive brugt af de brugergrupper, der i dag bruger Kulturhuset, som museet er en del af: Unge mellem 13-18, der har lektiecafé, bruger biblioteket og Musikskolens tilbud, foruden mennesker i alle aldersgrupper, der benytter bibliotekets avislæserum umiddelbart foran museets indgang.

Forskning:

Udstillingen på Ølgod Museum rummer mange af de emner, der indgår i museets forskningsprioriteringer: Andelsbevægelse og demokrati, hedebonde, jydepotter, landbrug og vestjysk kultur. Museets nyeste viden på området er netop installeret på touchskærm i udstillingen, og er blevet meget tilgængelig for lokalbefolkningen ved implementeringen af Open Access.

Museet ønsker med en netop etableret formidlingsafdeling at styrke formidlingen, i de kommende år primært med fokus på fornyelse i udstillingsvirksomheden, samt forskning i formidling. Erfaringerne fra Open Access vil indgå i museets undersøgelse af, hvordan Museet for Varde By og Omegn kan tilgodese sin rolle som et museum med stærk lokal forankring i Danmarks næststørste turistkommune.

Formidlingsstrategi og systematisk erfaringsudveksling:

Ideen om udvikling af "Egnsmuseum 2.0" på Ølgod Museum indgår i formidlingsstrategien i museets 4-årige udviklingsplan 2011-2014. Under denne plan er "Kulturhistorisk Laboratorium" blevet integreret i udstillingen på baggrund af en formidlingspulje-bevilling, ligesom projektet med en touchskærm indgik i planen. Erfaringerne med "Kulturhistorisk Laboratorium" er, at det helt unge publikum mellem 13 og 18 år godt tør gå ind i udstillingen, hvis der er noget for deres målgruppe. Udstillingen er en del af Kulturhuset i Ølgod og bruges dagligt af mange unge, der læser lektier her, eller går på musikskole.

Med Open Access har Ølgods borgere nu fået ubegrænset adgang til deres lokale museum. Museet vil derfor fremover i forhold til brugerne fremtræde under navnet **Dit Museum Ølgod**.

Museet vil i 2015-16 følge borgernes adfærd på museet. Erfaringerne med Open Access vil herefter i videst mulige omfang blive delt med den danske museumsverden via hjemmeside, museets årbog samt artikel i dansk museumstidsskrift.

Bemærkninger til projektet – ændringer ift oprindelig ansøgning:

Museet for Varde By og Omegn ansøgte pr. 4. dec om tilladelse til at ændre det oprindelige projekt til at omfatte Hjedding Mejerimuseum og Hodde Skolemuseum, tilsagn på denne henvendelse givet samme dato. Projektet har med tilpasning til åben adgang krævet flere timer en angivet i den oprindelige ansøgning.